

Kriterijskog vrednovanja – Geografija

Učitelj: Ante Šare, prof.

Ocjenjivanje i vrednovanje usklađeno je s aktualnim Pravilnikom o načinima, postupcima i elementima vrednovanja i ocjenjivanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi.

Elementi ocjenjivanja:

1. Geografska znanja
2. Geografsko istraživanje i vještine
3. Kartografska pismenost

Element geografska znanja obuhvaća činjenično, konceptualno i proceduralno znanje. Usvojenost odgojno-obrazovnih ishoda u ovom elementu provjerava se usmenim ispitivanjem i pisanim provjerama. Usmeno ispitivanje provodi se kontinuirano tijekom nastavne godine. Pisane provjere kreira učitelj i uključuje zadatke otvorenoga i zatvorenog tipa. Pisane provjere provode se periodično, nakon učenja i poučavanja određene skupine ishoda.

Element geografsko istraživanje i vještine obuhvaća:

- grafičke, statističke, matematičke i orijentacijske vještine (orijentiranje s pomoću orijentira, uređaja – kompasa i planova/geografskih karata)
- ako je za taj razred planiran istraživački rad tada se vrednuju i sve vještine koje su u funkciji njegova ostvarivanja: opažanje, postavljanje pitanja, planiranje istraživanja; prikupljanje podataka; bilježenje, vrednovanje i predstavljanje podataka; interpretiranje i analiziranje podataka te zaključivanja; prezentaciju rezultata i postupaka istraživanja .

Kartografska pismenost je jedna od geografskih vještina, koja se kontinuirano razvija i vrednuje. U ovom elementu vrednuje se:

- poznavanje elemenata i sadržaja svih vrsta geografskih karata
- interpretacija prostorne organizacije i procesa čitanjem sadržaja geografskih karata.

Razvijenost kartografske pismenosti provjerava se usmenim ispitivanjem te pisanim provjerama koje uključuju i slijepe karte.

Opisno praćenje

U rubriku bilježaka upisuje se:

- datum i opseg nastavnih sadržaja kod usmene provjere
- broj ostvarenih bodova na pisanoj provjeri
- postignuća u usvajanju sadržaja
- razvoj interesa, motivacije i sposobnosti
- odnos prema radu i postavljenim zadacima
- redovitost i urednost u izvršavanju obveza
- nošenje pribora za rad (udžbenik, radna bilježnica, bilježnica, atlas)

Dio vrednovanja su i bilješke kojima se prati rad, ali i napredovanju učenika te njegov odnos prema radu. Osim bilježaka koje pokazuju kakav je odnos učenika prema radu u rubriku bilješki upisuju se i postignuća dobivene vrednovanjem za učenje.

Ocjena	Elementi vrednovanja	Obrazloženje
Odličan (5)	<p>Geografska znanja: Usvojeno znanje je temeljito i primjenjuje ga u novim situacijama i na složenijim primjerima. Uspješno, izrazito temeljito i opširno obrazlaže naučeno primjenjuje stečeno znanje te korelira usvojeno sa srodnim gradivom. Samostalno rješava najsloženije problemske zadatke. Samostalno uočava i tumači uzročno - posljedične veze navodeći i vlastite primjere bez pomoći učitelja.</p>	Izrazito točno, logično, temeljito, opširno, argumentirano
	<p>Geografsko istraživanje i vještine: Ističe se u diskusijama , praktičnim vježbama (kartama, grafikonima, referatima, digitalnim materijalima). Samostalno izvodi zaključke pri analizi geografskih problema Samostalno postavlja istraživačka pitanja i na temelju njih osmišljava istraživanja. Rezultate rada kreativno prikazuje i argumentira uočavajući povezanost promatranih promjena s usvojenim nastavnim sadržajima i svakodnevnim životom, te logički zaključuje. Redovito sudjeluje u raspravama i interpretacijama. Uspješno se služi dodatnom literaturom i izvorima. Samostalno izvodi zaključke i uočava uzročno-posljedične veze, geografske pojave i procese.</p>	
	<p>Kartografska pismenost: Izrazito brzo, točno i samostalno se snalazi (pokazuje, čita) na geografskoj karti. Samostalno povezuje naučeno gradiva i paralelno pokazivanje na karti. Točno i brzo analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te samostalno donosi zaključke.</p>	
Vrlo dobar (4)	<p>Geografska znanja: Sigurno i solidno vlada znanjem bez pomoći učitelja, ali ima nedostataka u povezivanju detalja i činjenica. Način iznošenja gradiva je uglavnom logičan te sa razumijevanjem. Nedostatke u povezivanju činjenica ispravlja na napomenu učitelja. Uspješno objašnjava naučeno. Povezuje naučene nastavne sadržaje sa svakodnevnim životom Uglavnom samostalno rješava problemske zadatke.</p>	Točno, logično, temeljito i s razumijevanjem
	<p>Geografsko istraživanje i vještine: Uspješno primjenjuje stečena znanja i uočava osnovne geografske pojave i procese u istraživanjima. U provođenju istraživanja u potpunosti slijedi zadane etape uz manju pomoć u formuliranju istraživačkog pitanja. Samostalno izvodi zaključke istraživanja, analizira ih i prezentira rezultate rada.</p>	

	<p>Uspješno i samostalno opaža te često sudjeluje u raspravama i interpretacijama povezujući nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima i s životnom praksom.</p>	
	<p>Kartografska pismenost: Uočava geografske sadržaje na geografskoj karti i koristi se njima s u povezivanju naučenog gradiva i geografske karte, uz minimalnom pomoći učitelja. Točno i samostalno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te uglavnom samostalno donosi zaključke. Uspješno koristi geografsku kartu pri orijentaciji u prostoru</p>	
Dobar (3)	<p>Geografska znanja: Vlada osnovnim znanjem, reakcija učenika na postavljeno pitanje je spora i uz pomoć učitelja, izlaže činjenice. Nema bitnih pogrešaka pri izlaganju činjenica; potrebna su i potpitanja učitelja, osobito kad se radi o povezivanju materijala. Ne zna suvislo i bez učiteljeve pomoći izložiti obrađeno gradivo. Nesiguran u objašnjavanju uzročno-posljedičnih veza na Zemlji. U rješavanju problemskih zadataka treba pomoć učitelj. Razumije osnovne obrađene programske sadržaje, ali ih ne primjenjuje u novoj situaciji niti potkrepljuje vlastitim primjerima.</p> <p>Geografsko istraživanje i vještine: Polagano i uz učiteljevu pomoć uočava geografske pojave i procese. Uz pomoć učitelja djelomično donosi zaključke i pri analizi geografskih procesa i pojava. Djelomično i nepotpuno izvodi praktične radove, provodi istraživanje i primjenjuje usvojeno teorijsko znanje. Vidljivi su propusti u opažanju, a u raspravama sudjeluje samo povremeno. Prikazivanje i argumentacija rezultata nije dovoljno precizna te treba pomoć učitelja. Uz pomoć prepoznaje ili postavlja istraživačka pitanja i služi se dodatnom literaturom.</p> <p>Kartografska pismenost: Geografsku kartu koristi uz učiteljevu pomoć, samostalno pokazuje osnovne sadržaje, ali uz više vremena.</p>	Djelomično logično i uvjerljivo
Dovoljan (2)	<p>Geografska znanja: Geografske pojave i procese uočava površno i uz pomoć učitelja. Reakcija učenika na postavljeno pitanje je djelomična i površna. Učitelj mu pomaže kod odgovaranja postavljajući pomoćna pitanja na koja učenik uvijek ne odgovara sigurno ni uz znatniju pomoć učitelja. Često je nespreman i iskazati znanja i vještine. Nastavne sadržaje učenik ne razumije u potpunosti te ih otežano povezuje i primjenjuje.</p>	Nepotpuno, površno i s pogreškama, izneseno znanje slabo je povezano

	<p>Pri odgovaranju je potreban veći broj potpitanja i usmjeravanja prema točnom odgovoru Kod donošenja samostalnih zaključaka nailazi na veće probleme i radi pogreške u izražavanju. Nabraja faze nekog procesa, ali ne može ga samostalno opisati i izvesti zaključke.</p> <hr/> <p>Geografsko istraživanje i vještine: U analizi grafičkih i slikovnih priloga uočene su pogreške. Površno i djelomično i uz učiteljevu pomoć uočava geografske pojave i procese Rijetko izrazi vlastito mišljenje. Slabo se služi dodatnim izvorima znanja i teško procjenjuje točnost. Djelomično i uz učiteljevu pomoć obrazlaže i dokazuje osnovne geografske pojave i procese Površno i djelomično točno prikazuje rezultate istraživanja, a tumačenja rezultata su jako manjkava. Pri provođenju istraživanja treba kontinuiranu pomoć, ali se trudi primijeniti osnovna pravila.</p> <hr/> <p>Kartografska pismenost: Slabo se služi geografskom kartom, pokazuje samo pojedine osnovne zadane pojmove. Teško uočava i prepoznaje pojedine geografske sadržaje na geografskoj karti i slabo se koristi njima Pogrešno uočava sadržaje na geografskoj karti i nije u stanju prepoznati i interpretirati osnovne sadržaje ni uz pomoć učitelja.</p>	
<p>Nedovoljan (1)</p>	<p>Geografska znanja: Učenik ne odgovara na postavljena pitanja i nije usvojio ključne pojmove. Učenik ni uz pomoć učitelja ne pokazuje razumijevanje geografskih nastavnih sadržaja. Učenik ne primjenjuje i ne poznaje primjere korištenja geografskih znanja u svakodnevnom životu</p> <hr/> <p>Geografsko istraživanje i vještine: Nesuvislno uočava geografske pojave i procese. Ne povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima</p> <hr/> <p>Kartografska pismenost: Na geografskoj karti ne pokazati ni najosnovnije zadane pojmove. Nema razvijenu kartografsku pismenost. Ni uz iznimnu pomoć učitelja ne uočava i ne prepoznaje pojedine geografske sadržaje na geografskoj karti i ne koristi se njima Ne zna se koristiti geografskom kartom pri orijentaciji u prostoru</p>	<p>Netočno, netemeljito, nesamostalno , nepovezano</p>

Pisana provjera znanja

Pod pisanim provjeravanjem podrazumijevaju se svi pisani oblici provjere koji rezultiraju ocjenom. Tijekom školske godine učenici pišu tri do četiri ispita znanja (tri u petom, a četiri u šestom, sedmom i osmom razredu). Svaki ispit traje 45 minuta, a piše se poslije obrađenih i uvježbanih nastavnih cjelina. Iz ispita se može dobiti više ocjena, maksimalno tri. Pisana provjera (opseg i trajanje) se najavljuje učenicima i objavljena je u Vremeniku pisanih provjera sukladno Pravilniku o načinima postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj školi. Pisani ispit ocjenjuje se na osnovu postignutog broja bodova (točnih odgovora na pitanja i preciznosti kod ucrtavanja geografskih pojmova na slijepoj karti). Broj bodova je osnova za određivanje brojčane ocjene.

Pisana provjera ocjenjuje se na osnovi postignutog broja bodova i to u pravilu na sljedeći način:

Broj bodova (%)	0 - 49	50 - 60	61 - 74	75 – 88	89 - 100
Ocjena	Nedovoljan (1)	Dovoljan (2)	Dobar (3)	Vrlo dobar (4)	Odličan (5)

Napomena: Učitelj zadržava pravo promjene navedenih kriterija.

Vrednovanje učeničkih radova – plakata, referata i prezentacija

Elementi vrednovanja	Praćenje i vrednovanje učenika	Ocjena
- Samostalnost u izboru teme - Povezivanje gradiva s ostalim predmetima (korelacija)	Izvršno znanje, siguran nastup, velika kreativnost i urednost, velika primjenljivost u praksi	Odličan (5)
- Korištenje dodatnih sadržaja (izvora) - Osmišljenost i način izlaganja - Izgled prezentiranog rada - Uključivanje ostalih učenika	Prilično dobro znanje, dosta siguran nastup, kreativan i uredan rad, manja primjenljivost u praksi	Vrlo dobar (4)
- Usvojenost znanja - Primjenjivost izabrane teme - Listići za ponavljanje	Dobro znanje, nesiguran nastup, manja kreativnost i urednost, slabija primjenljivost u praksi	Dobar (3)

Zaključna ocjena iz Geografije

Zaključna ocjena iz Geografije izraz je postignute razine učenikovih kompetencija i rezultat ukupnog vrednovanja tijekom nastavne godine. Kao početno polazište kod zaključivanja ocjene uzima se u obzir sve ocjena iz elemenata ocjenjivanja i sve bilješke praćenja i zapažanja. Zaključna ocjena ne mora proizlaziti iz aritmetičke sredine upisanih ocjena, posebno ako je učenik pokazao napredak u odnosu prema radu i/ili ponašanju na satu.

Praćenje i ocjenjivanje učenika s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama - prilagođeni i individualizirani program

Sukladno Pravilniku o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju učenik s posebnim potrebama svladava nastavni program prema utvrđenoj razini teškoće, odnosno prema redovnom nastavnom programu uz primjenu individualiziranih postupaka ili prema prilagođenom programu. Prilagođeni program iz članka 4. ovog pravilnika je program primjeren osnovnim karakteristikama teškoće u djeteta, a u pravilu pretpostavlja smanjivanje intenziteta i ekstenziteta pri izboru nastavnih sadržaja obogaćenih specifičnim metodama, sredstvima i pomagalima. Prilagođeni program izrađuje učitelj u suradnji s pedagoškom službom. Ispitivanje, kao i ostali postupci, ovisi o učenikovim sposobnostima i mogućnostima i mogućim načinima komuniciranja i izražavanja (usmeno, pisano, gestovno, izradbom nekog rada i sl.). Načini i oblici provjeravanja bit će primjereni učeniku i njegovim specifičnostima, djelovat će afirmativno i poticajno na učenike, kako bi kvalitetno iskoristili očuvane sposobnosti, i razvili nove.